

Aluehallintoviranomaisen työsuojelutarkastus

Kaupunginhallitus 07.06.2021 § 172

Esittelijä: kaupunginjohtaja Tuija Telén

Valmistelija: kaupunginjohtaja Tuija Telén

Karkkilan kaupungin työsuojeluvaltuutettu teki aluehallintoviranomaiselle työsuojelutarkastuspyynnön psykososiaalisesta kuormituksesta ja häirinnästä maaliskuussa 2021. Aluehallintovirasto (AVI) toteutti pyyntöperusteisen työsuojelutarkastuksen 28.4.2021 ja se kohdentui kaupungintalon työyhteisöön. Tarkastuksessa oli paikalla kaksi AVI:n tarkastajaa sekä kaupunginhallituksen puheenjohtaja Satu Ahjoniemi, kaupunginjohtaja Tuija Telén, työsuojelupäällikkö Eero Soinio, työsuojeluvaltuutettu Markku Tikkanen sekä työterveyshuollosta ylilääkäri Tommi Komulainen ja työterveyshoitaja Sinikka Nordman.

Tarkastuksesta on annettu kaupungille tarkastuskertomus 24.5.2021, joka sisältää tarkastuksella ilmenneet asiat sekä antaa Karkkilan kaupungille velvoittavia toimintaohjeita työsuojelun kehittämiseksi. Työpaikalle tehdään työsuojeluviranomaisen seurantatarkastus kevään 2022 aikana.

Tarkastuksella käsiteltiin muun muassa työterveyshuollon työpaikkaselvityksiä, työn vaarojen selvittämistä ja arviointia, psykososiaalista kuormitusta sekä häirintää ja epäasiallista kohtelua.

1) Työpaikkaselvitykset

Työpaikkaselvitysten osalta AVI:n tarkastuskertomuksessa todetaan, että vuonna 2015 laadittu työpaikkaselvitys ei ole ollut työpaikalla työntekijöiden nähtävillä. Tarkastuskertomuksessa todetaan myös, että työterveyshuolto on tehnyt suunnatun selvityksen kesällä 2020 ja että seuraava työpaikkaselvitys on sovittu toteutettavaksi kesällä 2021. AVI:n toimintaohje kehottaa työnantajaa huolehtimaan, että työterveyshuollon kirjallinen työpaikkaselvitys on ajan tasalla ja työntekijöiden nähtävillä.

2) Työn vaarojen selvittäminen

Työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin osalta AVI:n tarkastuksella ilmeni, että työnantajalla ei ole työpaikalle suunnattua vaarojen selvitystä ja arviointia, joka sisältäisi riskien ja niiden terveydellisen merkityksen arvioinnin ja jonka perusteella työnantajan olisi siten mahdollista tehdä ratkaisut tarvittavista toimenpiteistä.

AVI ohjaa työnantajaa riittävän järjestelmällisesti selvittämään ja tunnistamaan työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä poistamaan niitä ja arvioimaan niiden merkityksen työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Selvittämisen ja arvioinnin tulee huomioida myös työn psykososiaaliset kuormitustekijät. Vaarojen selvitys ja arviointi on tarkistettava olosuhteiden olennaisesti muuttuessa ja se on muutenkin pidettävä ajan tasalla.

3) Psykososiaalinen kuormitus

Psykososiaalisen kuormituksen osalta AVI:n tarkastuskertomuksessa todetaan, että työpaikalla esiintyy haitallisia psykososiaalisia kuormitustekijöitä. Tarkastuskertomuksessa todetaan aiemmat asiassa tehdyt selvitykset; kesällä 2020 työterveyshuollon tekemä kohdennettu työpaikkaselvitys sekä syksyllä 2020 ulkoisen asiantuntijan (Työterveyslaitos) tekemä työyhteisöselvitys.

AVI:n tarkastuskertomuksessa todetaan, että kaupunginhallitus on laatinut tammikuussa 2021 suunnitelman kehittämistoimenpiteistä kuormitustekijöiden poistamiseksi tai niiden vähentämiseksi, ja että toimenpiteet ovat tarkastushetkellä vielä kesken sekä osittain suunnitteilla. Tarkastuskertomus toteaa, että kyseiset toimenpiteet sekä loppuvuodelle 2021 suunnitellut toimenpiteet koskien tehtävänkuvien ja roolitusten tarkastelua sekä toimintaprosessien kehittämistä, työaikaohjauksen ja sijaisjärjestelyjen järjestämistä sekä käytäntöjen laatimista työtä häiritsevien keskeytysten varalle kohdistuvat haitallista kuormitusta aiheuttaviin tekijöihin. AVI:n tarkastuskertomuksessa todetaan kuitenkin, että suunnitellut toimenpiteet eivät ole riittäviä siltä osin, kun kyse on koko työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen ja vuorovaikutukseen liittyvistä kuormitustekijöistä.

Aluehallintoviraston tarkastusta edelsi kaupungintalon työntekijöille (huhtikuu 2021) tehty työn psykososiaalisia kuormitustekijöitä selvittävä kysely. Sen tulosten sekä tarkastuksen perusteella AVI toteaa, että työnantajan toimenpiteet ovat kohdistuneet tähän mennessä vain osittain haitallista kuormitusta aiheuttaviin kuormitustekijöihin, eivätkä ole olleet riittäviä suhteessa kuormitustekijöiden aiheuttamaan haittaan. AVI:n toimintaohjeena Karkkilan kaupungille on, että työnantaja ryhtyy toimenpiteisiin haitallisten psykososiaalisten kuormitustekijöiden poistamiseksi tai niiden aiheuttaman vaaran välttämiseksi tai vähentämiseksi.

4) Häirintä ja epäasiallinen kohtelu

Aluehallintoviraston tarkastusraportissa todetaan aiemmin vuonna 2020 häirintää selvittäneet asiat (työterveyshuollon kohdennettu työpaikkaselvitys sekä Työterveyslaitoksen työyhteisöselvitys) sekä niiden pohjalta käynnissä ja suunnitteilla olevat toimenpiteet.

Tarkastuskertomuksessa todetaan, että työpaikalla on olemassa menettelytavat epäasiallisen kohtelun tilanteiden käsittelyyn, mutta ne ovat vaikeasti löydettävissä. Lisäksi tarkastuskertomus toteaa, että työpaikalla saattaa olla epäselvää, mitä häirinnällä tarkoitetaan tai minkälaista menettelyä voidaan pitää työturvallisuuslaissa tarkoitettuna häirintänä.

Tarkastuskertomuksessa todetaan, että vaikka työpaikalla on menettelytavat koskien epäasiallisen kohtelun ja häirinnän tilanteita sekä ne tapaukset, joista on ilmoitettu, on pääosin käsitelty, ei työnantaja ole tehnyt riittäviä toimenpiteitä epäasiallisen kohtelun tai häirinnän välttämiseksi ja vähentämiseksi. Lisäksi todetaan, että työpaikalla on tarpeen toteuttaa toimenpiteitä, jotka kohdistuvat erityisesti epäasiallisen

kohtelun tai häirinnän syntymisen estämiseen.

AVI:n toimintaohjeena kaupungille on, että työnantajan on toteutettava häirintään liittyvien haitta- ja vaaratekijöiden välttämiseksi ja vähentämiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Toimenpiteiden tulee ensisijaisesti kohdistua häirinnän syntymisen estämiseen ja lopettamiseen. Työnantajan tulee lisäksi antaa työntekijöille opetusta ja ohjausta häirinnän välttämisestä ja työpaikalla esiintyvän terveyttä vaarantavan häirinnän ilmoittamisesta työnantajalle.

Aluehallintoviraston havainnot ovat hyvin samansuuntaisia kuin aiempien selvitysten sekä työnantajan käytännön havainnot, ja annetut toimintaohjeet ovat odotusten mukaisia.

Kaupungilla tällä hetkellä menossa toimenpiteitä kaupungintalon kuormitustilanteen ja työilmapiiirin kehittämiseksi. Näistä on päätetty kaupunginhallituksessa tammikuussa 2021 vuonna 2020 esiin nousseiden haasteiden perusteella. Kaupunginhallitus saa raportin toimenpiteiden etenemisestä ja niiden vaikuttavuudesta kokoukseensa 7.6.2021, missä kaupunginhallitus samalla linjaa tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Aluehallintoviraston 28.4.2021 toteuttaman työsuojelutarkastuksen tarkastuskertomus on tämän pykälän liitteenä.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1) merkitä tiedoksi aluehallintoviraston 28.4.2021 työsuojelutarkastuksen tarkastuskertomuksen sekä siinä annetut velvoittavat toimintaohjeet, ja

2) ottaa annetut velvoittavat toimintaohjeet huomioon päättäessään jatkotoimista kaupungintalon työilmapiiirin kehittämisessä, ja

3) edellyttää, että kaupunginjohto ja kaupungin työsuojelun asiantuntijat laativat työterveyshuollon asiantuntemusta hyödyntäen toimenpidesuunnitelman aluehallintoviraston toimintaohjeiden pohjalta, ja että tämä toimenpidesuunnitelma tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi viimeistään syyskuussa 2021.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjamerkintä: Työsuojeluvaltuutettu Markku Tikkanen saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyyn klo 17.08. Etäyhteydellä TEAMSin kautta liittyivät klo 17.07 työterveyshuollosta ylläääkäri Tommi Komulainen, työterveyshoitaja Sinikka Nordman ja henkilöstöpäällikkö Pauliina Uurto.

Täytäntöönpano: Työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, henkilöstöhallinto, työterveyshuolto